Vlaams Parlement

826 (2020-2021) – Nr. 1
ingediend op 28 mei 2021 (2020-2021)

Verslag van het verzoekschrift

namens de Commissie voor Welzijn,
Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding
uitgebracht door Maaike De Rudder

over de inkomensvoorwaarde voor het zorgbudget voor ouderen met een zorgnood

verzendcode: WEL

Samenstelling van de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding:

Voorzitter: Stefaan Sintobin.

Vaste leden:
Koen Daniëls, Lorin Parys, Elke Sleurs, Tine van der Vloet, Katja Verheyen;
Immanuel De Reuse, Stefaan Sintobin, Suzy Wouters;
Maaike De Rudder, Katrien Schryvers;
Freya Saeys, Maurits Vande Reyde;
Ann De Martelaer, Jeremie Vaneeckhout;
Freya Van den Bossche.

Plaatsvervangers:
Allessia Claes, Piet De Bruyn, Freya Perdaens, Sarah Smeyers, Annabel Tavernier;
Yves Buysse, Ilse Malfroot, Frieda Verougstraete-Deschacht;
Vera Jans, Kurt Vanryckeghem;
Gwenny De Vroe, Emmily Talpe;
Johan Danen, Celia Groothedde;
Conner Rousseau.

Toegevoegde leden:
Lise Vandecasteele.

INHOUD

1. Procedure 4
2. Inhoud 4
3. Bespreking 4
4. Conclusie 5
Bijlage: Antwoord van de minister 7

1. Procedure

Op 20 oktober 2020 werd een verzoekschrift ingediend over de inkomensvoorwaarde voor het zorgbudget voor ouderen met een zorgnood (verzoekschrift nr. 2 (2020-21)).

Het verzoekschrift werd ontvankelijk verklaard op 28 oktober 2020 en voor verdere behandeling verwezen naar de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding.

De commissie besprak het verzoekschrift een eerste maal op 9 maart 2021 en besliste Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, om uitleg te vragen over dit verzoekschrift.

Op 25 mei 2021 werd het verzoekschrift opnieuw toegevoegd aan de agenda van de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding. De commissie had inmiddels van minister Beke een antwoord ontvangen op dit verzoekschrift.

(Deze vergaderingen werden als videoconferentie georganiseerd.)

2. Inhoud

Het zorgbudget voor ouderen met een zorgnood hangt af van zowel de zorgzwaarte als het inkomen. Het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden en voor mensen met een handicap hangt niet af van het inkomen. Daarom vraagt de verzoeker de inkomensvoorwaarde voor het zorgbudget voor ouderen met een zorgnood af te schaffen of minstens rekening te houden met de gevolgen van de zogenaamde prijs van de liefde, zoals dat federaal het geval is voor de integratietegemoetkoming. Het lijkt volgens de verzoeker logisch dat enkel het inkomen en vermogen van de oudere met de zorgnood in aanmerking genomen wordt, want het zorgbudget wordt alleen aan die persoon uitbetaald.

3. Bespreking

Katrien Schryvers zegt dat de Vlaamse Regering in haar antwoord verwijst naar de integratie van de verschillende zorgbudgetten en de eerste stap die daartoe wordt gezet met de invoering van het inschalingsinstrument. Ze stelt voor dit antwoord te bezorgen aan de bezoeker.

Ann De Martelaer zegt dat het zorgbudget voor ouderen met een zorgnood overeenkomt met de vroegere federale tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden. Personen met een handicap konden deze tegemoetkoming vanaf de leeftijd van 65 jaar combineren met hun pensioen. Wie een te laag inkomen had, kon zijn pensioen ook combineren met een inkomensvervangende tegemoetkoming.

Sedert dit een Vlaamse bevoegdheid is geworden, kunnen personen met een beperking vanaf de leeftijd van 65 jaar een zorgbudget voor ouderen met een zorgnood aanvragen. Wie een leven lang een inkomensvervangende tegemoetkoming heeft ontvangen, ontvangt het minimumpensioen. In Vlaanderen is het echter niet meer mogelijk om de federale tegemoetkoming aan te vragen. Ze stelt voor een onderzoek te voeren naar de inkomenssituatie van bejaarden met een handicap die zich in deze situatie bevinden.

Het Rekenhof kondigt voor het derde kwartaal van 2021 een rapport aan over de inzet van het zorgbudget voor ouderen met een zorgnood. Ze stelt voor dit verzoekschrift samen met het rapport van het Rekenhof verder te bespreken.

Katrien Schryvers zegt dat de Vlaamse Regering in haar antwoord ook verwijst naar de op til zijnde nieuwe regelgeving. Aangezien de verzoeker al enige tijd op een antwoord wacht, stelt ze voor hem/haar dit antwoord toch al te bezorgen. Als er tijdens de bespreking van het rapport van het Rekenhof of van de nieuwe regelgeving nieuwe elementen opduiken, kan de verzoeker daarvan op de hoogte worden gesteld.

Ann De Martelaer antwoordt dat wie een verzoekschrift indient, zich daar grondig over geïnformeerd heeft. Vaak leunt een verzoekschrift nauw aan bij de levenssituatie van de indiener. Vroeger was een tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden combineerbaar met een inkomensvervangende tegemoetkoming. Sedert dit een Vlaamse bevoegdheid is geworden, is dat niet langer mogelijk. Ze vraagt of het nieuwe systeem niet tot inkomensverlies leidt en stelt daarom voor om te onderzoeken hoe de financiële situatie van deze mensen is. Op die manier ontvangt de verzoeker een degelijk antwoord.

Stefaan Sintobin, commissievoorzitter, volgt Katrien Schryvers. Naast het antwoord van de Vlaamse Regering ontvangt de verzoeker immers ook het verslag van deze bespreking. Indieners van een verzoekschrift merken soms op dat ze te lang op een reactie moeten wachten. Hij stelt voor het antwoord aan de verzoeker te bezorgen en na te gaan wat er in de toekomst extra mogelijk is.

4. Conclusie

De aanwezige leden stemmen in met het voorstel van de commissievoorzitter om het antwoord van de Vlaamse Regering aan de indiener van het verzoekschrift te bezorgen.

Stefaan SINTOBIN,
voorzitter

Maaike DE RUDDER,
verslaggever

BIJLAGE:

Antwoord van minister Wouter Beke,
Vlaams minister van Welzijn,
Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding

Vlaamse Regering

Wouter Beke
Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding
Koning Albert II-laan 35 bus 90
1030 BRUSSEL
T 02 552 64 00
F 02 552 64 01
www.vlaanderen.be

Vlaams Parlement
Commissie Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding
T a.v. Stefaan Sintobin, voorzitter
1011 Brussel

uw bericht van	uw kenmerk	ons kenmerk	bijlagen
vragen naar/e-mail		**telefoonnummer**	**datum**
Charlotte Coessens charlotte.coessens@vlaanderen.be		02 553 21 82	14 APR 2021

Betreft: Verzoekschrift - zorgbudget voor ouderen met een zorgnood

Geachte voorzitter Sintobin,

De Vlaamse sociale bescherming kent drie zorgbudgetten: het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden, het zorgbudget voor ouderen met een zorgnood en het zorgbudget voor mensen met een handicap (ook het basisondersteuningsbudget genoemd). Het zorgbudget voor mensen met een beperking laten we hier buiten beschouwing. In uitvoering van het regeerakkoord wordt dit een uitdovend systeem.

Van deze zorgbudgetten is inderdaad enkel het zorgbudget voor ouderen met een zorgnood inkomensafhankelijk. Naast de verminderde zelfredzaamheid wordt er bij de berekening van dit zorgbudget dus ook rekening gehouden met het inkomen van de zorgbehoevende evenals het inkomen van de gebeurlijke partner.

In het verzoekschrift van 14/10/2020 vraagt de verzoeker om deze inkomensvoorwaarde bij de berekening van het zorgbudget voor ouderen met een zorgnood af te schaffen of althans de inkomsten van de partner niet mee te rekenen zoals op federaal niveau het geval is met de recente afschaffing van de 'prijs van de liefde' bij de berekening van de integratietegemoetkoming

Om de huidige context te kaderen, moet de evolutie van deze zorgbudgetten kort worden toegelicht.

Het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden is gegroeid vanuit de zorgverzekering, opgericht in 2001. Kenmerkend hiervoor was het verzekeringsprincipe, waarbij iedereen aansluit bij een zorgkas en een bijdrage betaalt. De consequentie hiervan was dat het zorgbudget zorgbehoevenden – naar analogie van de ziekteverzekering - niet inkomensafhankelijk is.

Het zorgbudget voor ouderen met een zorgnood (voorheen tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden) is echter vanuit een andere context ontstaan. De tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden (THAB) is op 1 november 1989 opgericht en was tot voor de 6de staatshervorming een federale bevoegdheid. Het ging om een bijstandsregeling zonder bijdragebetaling, waarbij ervoor gekozen werd om de schaarse budgettaire middelen bij voorrang aan te wenden ter vergoeding van de personen met de laagste inkomens en de grootste noden. Dit verklaart de keuze voor een inkomensgerelateerd zorgbudget ouderen.

In uitvoering van de zesde staatshervorming werd de tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden overgeheveld naar Vlaanderen. Sinds 1 januari 2017 staan de zorgkassen in voor de behandeling van de dossiers en is de tegemoetkoming geïntegreerd in de Vlaamse sociale bescherming. De "tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden (THAB)" heet sindsdien "zorgbudget voor ouderen met een zorgnood".

Om de continuïteit van de dienstverlening te verzekeren is bij de overheveling naar Vlaanderen de berekeningswijze ongewijzigd overgenomen uit de federale wetgeving. Het was immers niet mogelijk een dergelijk complex systeem op korte termijn te wijzigen. Dit houdt in dat bij de berekening van het recht op het zorgbudget voor ouderen met een zorgnood steeds rekening gehouden wordt met alle inkomsten, zowel van de zorgbehoevende als van de gebeurlijke partner.

In het regeerakkoord is nu volgend engagement opgenomen:

"De drie vormen van zorgbudget worden hervormd tot 1 type zorgbudget met 1 uniek inschalingsinstrument (BelRAI). Er wordt daarbij respect opgebracht voor verworven rechten. Met deze hervorming verdwijnt het concept van basisondersteuningsbudget (BOB) behalve voor de kinderen die recht hebben op dit budget ten gevolge van de zwaarste inschaling in de zorgtoeslag uit het groeipakket.

Bij die hervorming van de zorgbudgetten zal een verdere koppeling van het zorgbudget aan het inkomen een belangrijk aandachtspunt zijn. De mate waarin het zorgbudget de toegang tot zorg faciliteert zal de keuze van mogelijke scenario's alleszins mee bepalen. In die oefening zal ook de "prijs van de liefde", waarnaar de verzoeker verwijst, mee worden opgenomen

Een eerste stap om tot 1 type zorgbudget te komen is echter de invoering van de BelRAI Screener als uniek instrument voor het meten van de verminderde zelfredzaamheid. Vanaf 1 juni 2021 zal de BelRAI Screener bij volwassenen gebruikt worden voor het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden, waar ze de Bel-profielschaal vervangt. Ook voor het zorgbudget voor ouderen met een zorgnood zal dit instrument op korte termijn worden uitgerold, waar ze de medisch sociale schaal vervangt.

Nadat BelRAI voor beide zorgbudgetten is uitgerold, kunnen in een volgende fase beide zorgbudgetten geïntegreerd worden.

Met vriendelijke groeten,

Wouter Beke
Vlaams minister van Welzijn,
Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding